

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 „ — „
 Na štvrt roka ... 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedny redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ :
 JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Mocná Pani.

«Mnohé ženy shromažďujú bohat-
 stvá, Ty ale prevyšuješ všetky».

(Kniha Prisl. 31, 39.)

Roku Pána jedentisícdeväťstiatridsiatéhošiesteho dňa prvého mája veľké množstvá ľudu shromažďili sa v thüringskom meste Marburgu. Dľa očitých svedkov bolo tam ľudí do 200.00 prítomných. Dostavili sa, aby poslednú úctu preukázali zemským pozostatkom svätej Alžbety Uhorska. Zadušné obrady odbavoval arcibiskup mainzský pri pomocníctve arcibiskupov z Kölnu, z Brémov a Triestu a biskupov: z Prahy, Hildesheimu, Bamberku, Vormsu, Speyeru, Magdeburgu, Halberstadtu a Paderbornu. Dostavil sa ta s nesmierne početným a veľkolepým sprievodom aj cisár ríše nemecko-rímskej Fridrich II. a jeho manželka Izabella. Mohutný cisár na znak zármutku odiaty bol jednoduchým hrubým rúchom z vlny, na hlave s korunou nemecko rímskeho cisárstva, rakev, v ktorej uložené byly pozostatky Svätej, sám pomáhal mníchom niesť k večnému odpočinku. Na hlavu zosnulej mocný cisár sám položil drahocennú korunu a pravil: «Nemohol som pokorovať ju za cisárovnou, korunujem ju ako nesmrteľnú pani ríše nemeckej». A nad jej hrobom vybudovali skvostny kostol a ten dľa súčasných svedectví najskvostnejší bol v gotickom slohu v tých časoch.

Svätá Alžbeta ale narodila sa v Uhorsku, ako najprvšia dcéra Ondreja II., kráľa uhorského. Oj, ako sladko padne rozpomenúť sa na tie dávno zašlé časy a pomysleť si: veď aj u nás žili dakedy svätí a vyvolení Boží. Myšlienka tato ale mimovoľne trpkosťou nás naplňuje a treba nám

vyznať, že blahé tie časy už dávno pominuly. Bo keď z jednej strany v mocnom seba povedomí vyvolať môžeme: «My sme synovia Svätých», z druhej strany v duchu kajúcnosti treba nám vyznať s prorokom Jeremiášom: zpadla už koruna z nášeho temena a plesy naše zmenily sa v žalospevy, bo sme nie viacej to, čo sme boli volakedy. Úbohá vlasť naša uhorská prítomne len dľa mena je katolícka, a kde sú tie časy, ako ešte bola rodiskom Svätých.

Máme byť snáď malomyselní? Osožime tým sebe a druhým keď zúfame? Oproti, príklad sv. Alžbety je to hrejúce slnko, pri jehožto lúčach rozpáli sa katolícke oduševnenie naše. Pohliadnime na svätú Alžbetu a život jej, príklad dá každému, čo je hrdý na to, že je kresťan a katolík. — Si snáď veľkým a mohutným pánom? Svätá Alžbeta nebola tiež menej, ako si ty: otec jej bol kráľ uhorský Ondrej II., jej matka pochádzala z pokolenia nemecko-rímskeho cisára Karola Veľkého, ona sama bola manželka Ludvika panujúceho grófa thüringskeho — a vzdor tomu, pokora a poníženosť jej neznaly hraníc. Medzi početnými jej cnosťami ozdobovala ju nado všetko jej veľká poníženosť. Skvostnejšieho obrazu si ani pomysleť nemôžeme, ako nám ho o svätej Alžbete podávajú starí kronikári: ide do chrámu s veľkolepým sprievodom panovníčka Thuringie, ako vstúpi do svätiny kľakne si na holú zem, zlátú korunu zosníme z hlavy, položí ju do prachu na holú zem, bo cíti, že kľací pred Bohom všemohúcim, pred jehož obličajom duša vedľa nej kľacíaceho žebráka snáď vážnejšia je, ako duša jej.

Jestli si chudobný, svätá Alžbeta nechcela

tiež bohatsia byť ako ty. Bo ačpráve jej nechýbovalo spôsobu, poklady pozemskej potrebovala vždy len k podporovaniu chudobných. I bárs nastaly pre ňu samú smutné a trpké časy najväčšej chudoby a biedy, bárs jej závistníci pozabavili ju celého majetku, bárs s jedným dieťaťom na ramenách, druhé vedúc za ruku, prinútená bola chodiť po zobraň — bola predsa šťastlivá a cítila sa byť blaženou, bo v srdci svojom pestovala lásku k Bohu, ten najväčší a najdrahší poklad.

Máš manžela alebo manželku? Aj vtedy ti je najvznešenejším príkladom svätá Alžbeta. Spišovatelia starí nevedia to dostatočne zvelebovať, ak čistá a šlachetná láska pútala ju ku jej manželovi. Bola to tá láska, ktorá opravdu oblažuje, tá láska, o nejžto píše svätý Pavel apoštol, že nenie sobecká, lež skutočná, nechľúbi sa nikdy v hriechu, lež miluje cestu čnosti, o druhom nemyslí zlého, radšej trpí, všetko verí a úfa a znáša všetko. Táto láska rozhrievala celú jej rodinu a učinila jej možným, že vznešeným povinnosťam svojim materským, v najneprajnejších okolnosťach tak príkladne vedela zodpovedať. Presvedčená bola o tom, že na tomto svete nemá väčších pokladov, ako sú jej dietky, toto povedomie ju oblažovalo, cítila sa ale ešte blaženejšou byť, keď si na to pomyslela, že ich tak má vychovávať, aby sa staly dietkami Božími a dedičmi kráľovstva nebeského. Vznešenému povolaniu tomuto ale preto učinila vždy zadosť spôsobom Bohu milým, bo jednostajne pred očima mala, čo jednúc Pán starostlivej Marte povedal: Len jedno je potrebné. Áno, sv. Alžbeta vždy len jedno držala za potrebné, totižto to, aby človek spasil svoju dušu. Toto ona považovala za vec najhlavnejšiu, všetko ostatné bolo jej pobočné; to považovala za najhlavnejšiu vec i pri svojich dietkach; to je to tajomstvo jej svätého života.

Od 700 rokov obdivujeme túto svätú paniu. Svätý život jej od 700 rokov je nám vznešeným príkladom. Naučme sa tomu jej tajomstvu: že len jedno je potrebné. Táto zásada nech spravuje všetky naše skutky a vtedy Uhorsko bude zase nábožné, katolícke a vlasťou Svätých, ako volakedy a my staneme sa nielen verní nasledovníci vyvolených Božích, lež aj hodní synovia našej vlasti.

«Zakázanie Ľudových Novín».

Uzavretie biskupského sboru Uhorska.

Rozpamätajú sa naši ctení čitatelia, že sme my jednostajne napomínali, ba prosili «Ľudové Noviny», aby zastavily to zkazonosné pokračovanie, ktorým nepretržene ohrozovaly dušné spasenie nábožného ľudu slovenského. Netreba nám spomenúť, že pri tomto mali sme na zreteli jedine hmotné a duševné blaho tohoto, lepšieho osudu hodnejšieho ľudu. Podobný úmysel viedol i najvyššiu cirkevnú vrchnosť ostrihomského arcibiskupstva, keď už dávnejšie jedenkrát zakázala týmto novinám vypísanie na svojej hlave názvu: «katolícke». Nariadenia najvyššej vrchnosti cirkevnej nevšímaly si tieto noviny. Najdôstojnejší biskupský sbor Uhorska za potrebné uznal preto slovo svoje pozdvihnúť v tejto záležitosti i nádejeme sa, že cirkvi svätej verní a oddaní veriaci neoslyšia otcovské slová svojich arcipastierov.

Z najnovšieho obežníka jeho eminencie kardínala knieža-primasa uvádzame nasledujúcu zprávu:

Medzi najhlavnejšie povinnosti moje arcipastierke prináležia, neustále strážiť nad pokladom viery a mravov, s veľkým zármutkom a s hlbokou bolesťou musel som zkusovať pustošiaci vplyv toho búrenia, aké na území môjho arcibiskupstva, v Skalici, v slovenskej reči vychodiacie «Katolícke Noviny» prevádzaly, odkedy z náboženského časopisu pretvorily sa na týždenník politický.

Tieto noviny s katolíckym názvom, miesto toho, že by boly hladely cirkve verne pridržavajúci sa ľud slovenský v prastarej viere jeho brániť, posilňovať a osvetľovať, oproti tým nebezpečiam, ktoré mu zo stránky dávnych a novších bludov, nadovšetko ale zo stránky terajšej úplnej nevery hrozia, spôsobom, s katolíckym rázom svojim nijako sa nesrovnávajúcim, bezprestajne urážaly veľké zásady vážnosti a lásky a tým rúcaly tie základy, na ktorých jedine vybudovať možno v cirkvi Kristovej pravidelný poriadok, v spoločnosti ale pokojnú svornosť.

Na katolíckeho mena novín dejstvom takéhoto smeru nemohol som sa dívať nečinne.

Po opätom napomenutí vyzval som vydavateľov tých novín, aby nepotrebovali k zavedeniu, viere verného ľudu slovenského slúžiaci názov «Katolícke».

Následkom tohoto vyzvania, vydavatelia a redaktori názov novín premenili síce na «Ľudové Noviny», lež vzdor tomu i naďalej snažili sa ich predstavovať ako

noviny katolíckeho ducha, tak v jednotlivých článkoch, ako aj na hlave novín.

V skutočnosti ale «Ludové Noviny» vždy viacej vzdalovaly sa od ducha katolíckej cirkve.

Otvorenejšie a náruživšie napádajú biskupov a kňazov katolíckej cirkve. Predmetom opovrzenia a nenávisť snažia sa činiť tých, ktorých Duch svätý ustanovil, aby spravovali a riadili cirkev. Doprosta k protivníctvu a protistavaniu sa vyzývajú veriacich proti nariadeniam cirkevných vrchností. A všetko toto činia so zloštným závidom ľudu, rozširovaním nepravdivosti a pomlúvania.

Najdôstojnejší sbor biskupský so zármutkom presvedčiac sa o záhubných následkoch proticirkevného dejstvomania «Ludových Novín» v porade dňa 25. októbra b. r. vydržiavanej prinútený bol zaoberať sa s pokračovaním týchto novín a vyniesol nasledujúci výrok:

Sbor biskupský ohľadom na ohrozené veľké záujmy náboženské a vlastenecké nemôže sa ľahostajne dívať na neúčtivé a nespravodlivé napady, nenávisť plné urážky a bezuzdné búrenia, ktoré tieto noviny ku podkopaniu auktority cirkevných vrchností, ku zkláteniu úcty a poslušnosti veriaceho ľudu ku svojmu duchovenstvu, ku zničeniu dôvery ľudu ku svojim duchovným, ku zhubeniu jeho náboženských citov a roznečeniu jeho pokoja, k zoslabeniu a rozpadnutiu cirkevnej disciplíny, k podvráteniu bratskej svornosti a jednoty duchovných pastierov, jedného k druhému, stále a zúmyselne páchajú. Sbor biskupský, dľa podlžnej pečlivosti svojej o blaho cirkvi, nariadením svojim, cieľom zamedzenia a odstránenia záhubného vplyvu týchto novín, prinútený je, karhajúce a vystríhajúce slovo svoje pozdvihnúť, pred očima majúc, jeho svätosti pápeža Piusa X. najnovšej, «Pascendi dominici gregis» začiatočných slov encikliky, nasledujúce napomenutie:

«Volumus, ut sacrorum Antistites, omni metu abjecto, prudentia carnis deposita, malorum clamoribus posthabitis, suaviter quidem sed constanter suas quisque partes suscipiant, memores, quae Leo XIII. in constitutione Apostolica Officiorum praescribebat: «Ordinari, etiam tamquam, Delegati Sedis Apostolicae, libros aliaque scripta noxia in sua Dioecesi edita vel diffusa proscribere et e manibus fidelium auferre studeant». Jus quidem his verbis tribuitur, sed etiam officium mandatur».

Sbor biskupský toto svoje právo požívať a povinnosti svojej zodpovedať tým viacej cíti sa byť núteným, pretože tie noviny odbočiac zá-

kazu, ktorým knieža-primas krajiny pre zkazenosné chovanie jejich, nariadil im vynechať z názvu označenie «katolícke», ony ale toto označenie iným spôsobom podržaly a k zavedeniu katolíckeho ľudu i naďalej pod katolíckym názvom, na oko ako katolícke pokračujú v záhubnom diele svojom.

V súvislosti s týmto výrokom a ako prirodzený následok jeho, biskupský sbor za potrebné drží preto celou váhou svojej auktority duchovenstvo a veriacich prísne napomenúť na to, že tieto noviny za katolícke držať sa nemôžu a o nich každý opravdový katolík dľa príkazu katolíckeho presvedčenia a každý kňaz dľa svojho povolania zvlášte ako duchovný pastier odvrátiť sa musí; že akýmkoľvek podporovaním, rozširovaním a čítaním novín týchto každý katolícky človek prehrešuje sa proti katolíckej povinnosti svojej a príležitostným protivníctvom v tomto, uvažuje na seba prísnosť cirkevnej pokuty.

K vydaniu a uverejneniu s týmto uzavretím rovnovej osnovy obežníka, patrične výroku, sbor biskupský s úctou požaduje jeho eminenciu kardinála knieža-primasa.

Keď tento výrok najdôstojnejšieho sboru biskupského uverejňujem, vyzývam velebné duchovenstvo moje, aby výrok tento v jejich chovaní a duchovnopastierskom účinkovaní sťa merítko nasledovať a veriacich od protivníctva «Ludových Novín» vystríhať za svedomie povinnosť si považovali. *Klaudius*, kardinál-primas

Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!

A čo teraz?

Teraz treba dať odpoveď môjmu priateľovi Hlinkovi. Odpoveď na úvodný článok «Ludových Novín» číslo 45.

Drahý Priateľu!

Tvoj článok je výron skormúteného, nespokojného srdca. Takto písať dovedie len ten, ktorý už ani sám so sebou je nie spokojný. Nešetrisť v ňom nikoho, počnúc od Jeho Excellencia pápeža biskupa, až do posledného ružomerského úrad-

níka. Napádaš nás bezohľadne. Fischera najviac, ktorý pri posviacke — krvavom kúpeli — v Černovej najmenej sa previnil. Ved hrozná pomluva je, žeby pán Fischer bol kričal kočišovi kone pohánajúcemu: csak elöre = len napred. Sedel som pri ňom; bol bych teda počul jeho slová.

Napádaš ma zvláštne, že som sa hodil do náručia ľudí nemravných. Máš so mnou polutovanie. Oplakávaš ma. Slzy roníš nad mojim obcovaním s nemravnými. Ukáž mi len priateľa — tých nemravných, s ktorými ja obcujem. Dokiaľ mi ich nepomenuješ, tvoje slová považujem za nerozvažité. Žeby som sa bol hodil niekomu do náručia, to je už raz vymyslenina. Ani pri posviacke ani nikde inde nie som otrokom nikoho. Tak robím vždy, ako svedomie moje robíť mi diktuje.

Lúto mi je, že v tvojom článku útočíš na mňa nespravodlive a nespravodlivejšie ešte na pána biskupa. Menuješ ho hrozným Alexandrom! Už táto tvoja výpoveď je hrozná, do úst kňaza nepríslúchajúca. Takto sa Ty s pánom biskupom nikdy nesmieriš!

Mňa pán biskup mal skorumpovať, pokaziť? No, to je to najväčšie hlupstvo a najopovážlivejšie upodozrievanie! Ako by sa Ti to páčilo, keď by som ťa začal upodozrievať a do sveta roztrubovať: nuž či Hlinka už i svojich vlastných farníkov — Černovcov — pokazil? Keby som sa opovážil pýtať: nuž či Hlinka i svoju vlastnú sestru už skorumpoval? Vidiš, čo nechceš, aby som ja Tebe učinil, to ani Ty nečiň mne! Pomstou, smiešnymi sa urobíme pred svetom!

Hovoriš v uvedenom článku Tvojom len o Fischerovi, Kalocsayovi a Hanzélymu, moje meno ale dávaš do závorcky, jako by si ma šetriť chcel pred verejnosťou. Pekne to od Teba, že mňa neobviňuješ z krvavého kúpeľa. Más ale vedieť i to, že Kalocsay a Hanzély ani v Černovej neboli a že Fischer je tak nevinný, ako i ja. Čo sme urobili, sme zato zodpovední pred Bohom. Aby si vedel prečo sme išli do Černovej bez Teba, v ten deň osudný — dňa 27. októbra — v krátkosti Ti rozpoviem. Pán Kurimsky bol s posviackou poverený. Neprišiel. My sme ho čakali ešte ráno dňa 27. októbra. Lud sa hrunul hufaml do Černovej, lebo posviacka bola na viacerých miestach dňa 20. októbra ohlásená. Čo robíť?

Dlhý čas sme sa radili. Po dlhej porade v prítomnosti viacerých ustálili sme sa na tom, že do Černovej ísť je neomylnne potrebné. Lebo ku tomu sme mali tri závažné príčiny:

1. Chceli sme sa osobne o tom presvedčiť, či je skutočne pravda, že sa lud poburuje a na základe osobného presvedčenia sa o veci, základnú zprávu chceli sme podať osvietenému pánu biskupovi.

2. Chceli sme vyhnúť veľkému pohoršeniu, ktoré by sme boli istotne zapríčinili, keby sme sa neboli ludu ukázali. Lud by bol hovoril: Načo že posviacku minulú nedelu oznámili? — Za bláznov nás majú kňazi, nás zaviedli, nás oklamali. Ver teraz kňazom! Lud sídený bol by sa pobúrili proti vrchnosti cirkevnej. — Išli sme tedy s tým úmyslom, že ludu oznámime, že pán Kurimsky, ktorý bol s posviackou poverený, neprišiel. A potom bol by som ja, ako dekan, oznámil ludu, že som dostal list od pána farára Hlinku. Bol by som dal na známosť obsah toho listu, dľa ktorého bol bych asnaď i utišil mysle ludu pobúrené. A toto bola najdôležitejšia príčina, prečo sme sa do Černovej vybrali.

3. Obsah tvojho listu bol taký, že za isté som držal ním lud môcť uspokojiť. Ved želaš v ňom ku posviacke požehnanie Božieho; vyslovuješ sa v tom liste, že ak je možno, aby som ja sám posvätil kostol. Nuž, ako že som mal teda vysvetlovať tvoje slová? Len tak, ako znely. Ved je to vytvorené, žeby si ma bol chcel zamazať, do nebezpečenstva vohnať. Neobyčajne dôveroval som tvojim riadkom. Z tej príčiny chcel som sdeliť vôľu tvoju tomu ludu, ktorý Ty tak vrúčne miluješ. Myslel som si: keď lud vidí, že som ja nie Tvojim nepriateľom, sa utiši a Tvojej vôli zedostučiní, to jest, vyzve ma, aby som im kostol ja posvätil. Čo keby sa bolo stalo, ja nemajúc dovolenia ku posviacke, bol by som cestou telefona žiadal od pána biskupa, na ten čas v Budapešti sa zdržujúceho ku úkonu cirkevnému splnomocnenie. Toto je čiro-čistá pravda, ktorú i prisahou potvrdiť môžem. Že sme mali úmysel pýtať si ku posviacke splnomocnenie v tom páde, keď sa lud utiši a na posviacku pristane, dôkazom toho je tá porada, ktorú sme na fare držali a zaopatrenie ku obradom posviacky potrebných vecí.

O tom, že Černovci nechceli mať posviacky,

máme dôvody. Lež máme viac dôvodov za posviacku kostola. Načo že ste zadali štyri prosby pred pána biskupa? Načo že ma Černovci ubezpečovali, že sa mne v Černovej nič zlého nestane a že nedbajú, čo im aj ja kostol požehnám?! Nepredpokladám, že ma zaviesť chceli! Ale prečo ma predsa napadli? Prečo sa vrhli na nás od zadku? Toto je hádka priateľu drahý, ktorú ja riešiť neviem. Že som nemal vôle ísť bez Teba do Černovej, to je pravda, ale Tvoj list mi bol zárukou, že sa mi nič nepríjemného v Černovej neprihodí. Išiel som teda s čistým úmyslom a málo chybovalo, že medzi Tvojim ľudom nezložil som kosti svoje. Môž byť, že Ty by si bol zaplakal nadomnou, ale či i vtedy bol bych býval vrahom, kebych bol mŕtvý klesnul do prachu zeme bodákom prebodnutý, alebo gulou prestrelený? Či bych aj vtedy bol mal ruky poříkané krvou nevinných?

Ja bych tiež mohol obviňovať mnohých z vraždenia ľudu černovského. No, ja neobviňujem nikoho, abych sa v úsudku svojom proti spravodlivosti neprehrešil. Pomsta ma nevedie oproti nikomu, najmenej oproti služobníkom Božím. Ty poznáš moje smýšľanie, že mierne vystupujem, a preto ma šianaš, šetríš. Nesúď ani Ty nikoho. Súď ponechaj Pánu Bohu. Zodpovednosť válaš na pána biskupa. Uváž dobre, čo robíš. Vieš, čo som Ti hovoril? Prvý krok ku smiereniu je odprosienie!

Ja pri hroznej katastrofe černovskej neobviňujem nikoho, ale vidím v nej **prst Boží!!** A čo teraz? **Báť sa Boha!!**

Martin Pazúrik. farár liskovský.

Vyrovnanie.

Porada kresťanskej ľudovej strany.

Predlohu hospodárskeho vyrovnania s Rakúskom prijala aj kresťanská ľudová strana, ako totižto tretia politická stránka koalície. V porade o tejto vážnej záležitosti vydržiavanej, vyslovené bolo viac žiadostí, námietok a poznámok dotyčného obsahu vyrovnania, kresťanská ľudová strana ale výraz dala tomu presvedčeniu, že v terajších ťažkých pomeroch nenie možné iného urobiť, ako vyrovnanie prijať, aby krajina nebola uvalená do hrozných nerestí. Kresťanská ľudová

strana dôveruje vláde, že v terajších pomeroch uzavrela čo možno najlepšie vyrovnanie.

Predlohy vyrovnania vysvetlil ako referent dr. Alexander Ernšt odbornou prednáškou, v ktorej na viacej veľmi zaujímavých a vážnych otázok poukázal, označil stanovisko kresťanskej ľudovej strany a od vlády žiadal vysvetlenie mnohých, zvlášte blahobytu ľudu týkajúcich sa otázok. O predlohe vyrovnania rečnilo potom viacej vyslancov.

Predseda konečne na základe povedaných rečí konštatoval, že kresťanská ľudová strana vyrovnanie prijíma. Podrobnú zprávu o tejto veľavážnej porade podávame v nasledovnom:

Kresťanská ľudová strana dňa 13. novembra o 6. hodine večer držala poradu v záležitosti predlohy vyrovnania pod predsedníctvom grófa Aladára Zichy, ministra okolo osobnosti jeho veličenstva kráľa. Na porade boli prítomní: Ministerpredseda dr. Alexander Wekerle, minister orby Ignác Darányi, štátni sekretári Alexander Popovics, Jozef Szterényi a Béla Mezössy, ministerský radca Ivan Ottlik. Krajinskí vyslancovia: Franc Buzáth, Ján Molnár, Béla Rakovszky, Alexander Ernšt, Edmund Beniczky, Karol Hencz, Ján Csernoch, Alexander Giesswein, Mikuláš Zboray, Georg Szmrecsányi, Pavel Kovács, Alexander Simonyi-Semadam, gróf Gejza Majláth, Štefan Tálos, Dezider Ajtics-Horváth, Franc Csizmazia, Štefan Adamovich.

Gróf Aladár Zichy,

predseda, poďakoval sa najprv ministerpredsedovi a ministrom orby, že ku porade kresťanskej ľudovej strany prišli. Minister obchodu Franc Kossuth ku porade pre chorľavosť dostaviť sa nemohol a poveril štátneho sekretára Szterényiho, aby ho zastupoval. Na požiadanie predsedu predostrel a vysvetlil porade predlohu krajinský vyslanec:

Dr. Alexander Ernšt.

S uzavretím vyrovnania — začal rečník prednášku svoju — spojené bolo mnoho vážnych záujmov. Vyrovnanie toto neuzavreť, vojnu by bolo znamenalo v hospodárskom ohľade, a pokiaľ sme vôbec žiadne tržiče nemali pripravené, zo stránky Rakúska boli by sme sa potkali s takými ťažkosťami, proti ktorým by nám iného nebolo pozostávalo, ako upotrebovanie nepretrzených retorzií. Aj z tej príčiny nachodili sme sa v horšom položení, bo sme v prvom rade štát agrárny a príležitostne boli by sme museli boj viesť so štátom priemyselným. Toto je to položení hospodárskej nutnosti, o ktorom v posledných časoch toľkokrát bola už spomienka.

Nachodia sa v tomto vyrovnaní aj také čiastky, ktoré my ochotne a s radosťou pozdravujeme. Tak medzi iným,

že zákaz meliva udržuje sa ako posiaľ. Postarané je o to, aby mlynný priemysel, ktorý ohľadom nás je mimoriadne dôležitosti, nestal sa nemožným skrze náramne veľkú konkurenciu zo stránky Rakúska. Hmotné výhody očakávame z vyrovnania skrze dane od špiritusu. Naša krajina v tomto ohľade bude úplne neodvislá. Z osnovy vyrovnania dá sa predpokladať, že vláda zaoberá sa s touto myšlienkou, že zavedie štátny monopol petroleumu. Toto nás z ľudovej strany trochu znepokojuje, bo sme sa my vždy veľmi zaoberali s osudom malých ľudí. Tento monopol ale najviac by pocítili v prvom rade malí ľudia. Zverozdravotná smluva — ako agrárska požiadavka — zabezpečila nám vývoz do Rakúska a následkom toho prestanú mnohé sekatúry. Podobne z agrárskeho ohľadu mimoriadne veľkej dôležitosti je uplatnenie cla agrárneho, čo už aj teraz zkusujeme. Pravda, že ceny pŕodín hrozne poskočily do výšky, tohoto príčinou ale uenie sú naše tarify, lež iné okolnosti internacionálne (úroda po svete atď.), nemajú preto základu také výčitky, že agrári vo vlastnom záujme zdražujú clom život. Nadovšetko dvom zákonom bude sa tesiť naša strana, jestli ich vláda do života uvedie. Na tieto sme my nikdy neprestali naliehať. Tieto sú: sprísnenie zákona o víne, trestné pokračovanie proti falšovateľom vína, ohľadom čoho garanciu máme vo vyrovnaní; druhé, načo vždy naliehame, je zákon o burze. Podobne zaviazala sa vláda — čo je tiež veľmi chvalitebné — že predostre zákonnú predlohu proti nečestnej konkurencii. My by sme ale v rámci vyrovnania ešte aj druhý zákon boli očakávali, totiž zákon o kartelloch, o ktorom sa už od viacej rokov hovorí. Pravda je, že je toto jedna z najťažších vecí v celej Europe, zvláštne pre nás je to ŕažká vec, ktorí ohľadom Rakúska máme síce, ako hovoria autonómnu, v skutočnosti ale predsa len spoločnú tarifu cla. Vyrovanie stavia do výhľadov aj zákon o podomovom priemysle (sklenári, drotári). Ľudia, čo tento priemysel prevádzajú, veľmi ŕažko vyhľadávajú svoju živnosť a to sa niako nesrovnáva s našimi zásadami, aby spôsobu ku tomu pozbavení boli.

V ďalšej reči svojej ako výhru označil referent tú okolnosť, že skrze vyrovanie cenným papierom Uhorska zabezpečená je taká hodnota, ako papierom rakúskym. Vyzdvihol neprajné pomery finančné, aké panujú po celej krajine, ako zmáhajú sa dlžoby hospodárov. Veru o mnoho sme chudobnejší teraz, ako predtým, keď kvóťový výbor zvýšenie kvóty nechcel prijať. Teraz ale prijímame zvýšenie kvóty ako cenu za vyrovanie. Konečne keď referent verejno-právne výhody vyrovnania pre Uhorsko dôkladne označil, zákonnú predlohu odporučal kresfanskej ľudovej strane ku prijatiu.

Zatým ohlásil sa k slovu:

Karol Hencz.

Rečník povedal, že vyrovanie v jeho celosti treba prijať tak, aké je, alebo ho celkom treba odmrštiť, do vysvetlovania jeho podrobností — riekol rečník — sa preto ani nepúšťam. Keď ale povážime všeobecné ho-

spodárske pomery, aké panujú po celom svete, nadovšetko ale u nás, vtedy vyrovanie na každý pád musíme prijať.

Ján Molnár.

Pod tlakom stavu nutnosti a ponevác je o tom presvedčený, že tí, čo toto vyrovanie zostavili, usilovali sa záujmy krajiny zabezpečiť v každom ohľade nakoľko mohli a i z tej príčiny, bo nahliada, že výhodnejšieho vyrovnania pritomne nebolo možno uzavreť, zákonné predlohy prijíma. Zvýšenie kvóty zarovnak prijíma, lebo vie, že toto zvýšenie nahradia tie výhody, ktoré bude mať krajina z vyrovnania.

Mikuláš Zboray.

Z politických ohľadov, nadovšetko ale ponevác vidí, že členovia vlády všetko urobili čo len bolo možné, prijíma zákonnú predlohu.

Franc Buzáth.

Z politických ohľadov, nadovšetko ale z tej príčiny, že uzavretie colnej smluvy s Rakúskom považuje za veľkú výhru pre Uhorsko, prijíma zákonnú predlohu vyrovnania.

Alexander Giesswein.

Rečník v tom presvedčení, že není výhľadov na to, aby druhá vláda výhodnejšie vyrovanie pre krajinu našu uzavrela, nadovšetko ale že ohľadom sociálneho vývinu nové obdobie treba čím skôr ustáliť, zákonnú predlohu vyrovnania prijíma.

Ján Csernoch.

Poukázal na to, že ku spravodlivému posúdeniu otázok vyrovnania po trebná je veľká odborná zbehlosť. Ostatne, že vyrovaním nastúpená je správne stredná cesta, to i z toho vysvitá, že v Rakúsku práve tak sú viacerí s týmto vyrovaním nespokojní, ako aj u nás. On predlohu vyrovnania prijíma

Alexander Wekerle.

Ministerpredseda v dlhej reči odpovedal na prednášku referenta a ostatných rečníkov. Dotýčeno štátneho monopolu s petrolejom osvedčil sa ministerpredseda, že pred poldruha rokom zaoberal sa s touto myšlienkou, keď petrolejový kartel povýšil kumštovne ceny tohoto článku, aj vtedy ale viedol ho ten úmysel, aby obecenstvo dostalo lacnejšie petrolej. Ohľadom zákona proti falšovaniu vína vyzdvihol ministerpredseda, že je to zvláštny záujem krajiny, aby tento zákon s rovnakou prísnosťou prevedený bol tak v Rakúsku, ako v Uhorsku. Pofažne burzy sa vyslovil, že vláda najprv zamedzil chce náklonnosť ku hre na burze, a po druhé že nedovolí hru na burze takým, čo sú k tomu není povolani. (Schvalovanie.) Uzavieranie obchodov na termín bez zaokrytia má tiež byť odmedzené. Dotýčeno dražoby mäsa a iných potravných článkov vyslovil sa minister-

predseda, že k ulaveniu i tejto biedy robí vláda potrebné kroky a s pričinením patričných kruhov rozrieši aj túto otázku. Keď konečne i vo všetkých iných, v porade spomenutých otázkach dal uspokojujúce odpovede, ministerpredseda osvedčil sa v mene vlády, že za predložené uzavretie zodpovednosť berú na seba všetci ministri a požiadal poradu, aby na základe uváženia hospodárskeho stanoviska krajiny prijala zákonnú predlohu uzavretia s Rakúskom. (Hlučné schvalovanie a potlesk.)

Ignác Darányi.

Minister orby Darányi v dlhšej reči vyslovil sa dotyčno dražoby potravných článkov a vyzdvihol, že vláda z jednej strany na žiadaní pád nedovolí dôvoz živého dobytka z pobalkánskych krajov, z druhej strany ale, že namáhaním dôchovy dobytka v krajine usiluje sa ulaviť drahotu mäsa.

Štefan Tálos.

Obrátil sa s otázkou na ministerstvo obchodu v záležitosti uhorsko-rakúsko-bavorského železničného zväzku, na čo odpovedal hneď štátny sekretár Jozef Sztevényi.

Porada na to jednohlasne prijala vyrovnanie s Rakúskom. Predseda kresťanskej ľudovej strany poďakoval sa členom vlády za ochotné vysvetlenie zákonnej predlohy a zakľúčil poradu.

POLITICKÉ CHÝRY.

Účtovanie krajinského poslanca.

Dr. Emil Gyuriss, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu čacanského cestoval minulé dni po svojom okrese. Vo všetkých obciach privítali ho voličia ražostne, zvlášte ale v ľudnatej obci Ócsad prijali ho s prekvapujúce hlučnými ováciami. Na čele početných voličov pospolitého ľudu a inteligencie privítal obľúbeného krajinského vyslanca miestny pán farár Krautmann zápalistou rečou. Túto príležitosť použil krajinský vyslanec dr. Emil Gyuriss a poďakoval sa najprv shromáždenej početnej obecenstvu za neočakávané slávnostné víťanie, potom ale v reči cez poldruhé hodiny trvajúcej vysvetľoval účinkovanie svoje a kresťanskej ľudovej strany na krajinskom sneme.

Ľudu srozumiteľne vykladal rečník celé politické rozpoloženie, zvlášte otázku hospodárskeho vyrovnania s Rakúskom, ktoré má veľkú významnosť pre krajinu v hospodárskom ohľade. Vysvetlil prospešné následky, aké sa docielia vyvinutím priemyslu, čo prospeje nielen ku pozdvihnutiu hmotného blahobytu ľudu, lež spolu aj ku

zamedzeniu vystahovania. Vyzdvihol zvlášte ten veľký pokrok ku ulaveniu neznesiteľných tiarch ľudu cestou daňovej reformy, nadovšetko v dvojakom ohľade: skrze zavedenie najmenej čiastky potrebnej k výžive od dane slobodnej a skrze daň postupnú. S hlučným schvalovaním slyšali voličia nadovšetko vysvetlenie zmeny exekutorálneho zákona. Dľa tohoto starého zákona spoločný a niže 200 zlatých šacovaný majetok aj vtedy mohli odpredať, keď len jedon zo spoločníkov bol zadlžený. Dľa novej reformy sa toto stať nesmie. Vyzdvihol ďalej rečník blahonosné účinkovanie krajinského snemu v tom ohľade, že skrze usporiadanie platov učiteľstva, úradníctva a železničiarov zabezpečená je výživa veľkej a vážnej čiastky krajinského obyvateľstva. Spomenul konečne rečník ako pracuje kresťanská ľudová strana v krajinskom sneme na tom, aby vysluhovanie spravodlivosti kroz pravosúdie bolo lacnejšie a rýchlejšie, aby vynešený bol prísny zákon k prekazeniu úžerníctva, aby zo stránky ministerstva orby, cieľom napomoženia chudobného ľudu hospodárska akcia rozšírená bola aj na horné strany, taktiež aby autonómia katolíkov čím skorej do života uvedená a otázka kongruy katolíckeho duchovenstva usporiadaná bola. Konečne povzbudzoval krajinský vyslanec svojich voličov, aby ako doteraz, tak po všetky časy ku drahej vlasti v nezkatnej oddanosti a láske strvávali, nadovšetko ale aby sa varovali národnostných agitátorov. Zdlhavé a hlučné ovácie nasledovali po zakončenej reči zo stránky prítomných. Rychtár obce nato jednoduchými, lež úprimnými slovami poďakoval sa krajinskému vyslancovi za jeho unovanie a v mene voličov vyslovil mu vernosť a úplnú oddanosť aj v budúcnosti. Shromáždenie uzavrelo potom, že cestou telegrafu pozdraví staručkého vodcu kresťanskej ľudovej strany grófa Ferdinanda Zichyho a krajinského predsedu strany grófa Aladára Zichyho, ministra okolo osobnosti jeho veličenstva kráľa. Osnova telogrammov je nasledujúca: «Jeho excellencii pánu grófovi Ferdinandovi Zichy v Budapešti. Ľudová strana obce Ócsad z veľkého shromáždenia ľudového z príležitosti účtovania krajinského vyslanca Emila Gyuriss vydržiavaného, excellenciu vašu pozdravuje s úctou poklony a poisťuje o nezkatnej oddanosti svojej». — «Jeho excellencii pánu ministrovi grófovi Aladárovi Zichy v Budapešti. Ľudová strana obce Ócsad vo volebnom okrese čacanskom, vo veľkom shromáždení ľudovom dňa 10. novembra vydržiavanom, milovanému krajinskému vyslancovi svojmu dr. Emilovi Gyuriss z príležitosti jeho účtovania nezvratnú dôveru a oddanosť vyslovujúc, excellenciu vašu ako predsedu a vodcu ľudovej strany krajinskej, pozdravuje jednohlasným oduševnením, poisťuje o nezkatnej vernosti svojej. Z poverenia voličov Štefan Krautmann, farár».

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

V pondelok dňa 18. novembra držala poradu kresťanská ľudová strana o 6. hodine večer vo vlastnom kruhu. Predmetom porady byly bežné otázky potitické. Za vonkajších členov kresťanskej ľudovej strany prijatí sú: Franc

Varga (Budapest), dr. Štefan Molnár (Budapest), Ján Varga (Nagykér), Jozef Simkó (Tótmegyer), barón Ferdinand Billot (Dalmad), Franc Eördögh (Bácsujfalu), Zigmund Fludrovics (Budapest), Imrich Vodicska (Budapest).

Bojí sa palice.

Veď ale kto sa tej palice bojí? Nuž kto iný ako Milan Hodža. Toľko strachu mu nahnala tá palica, že už ani nevie, čo píše. V poslednom čísle «Týždenníka» hovorí, že člen kresťanskej ľudovej strany Simonyi Semadam v komissii, čo sa s návrhom trestného zákona zaoberá, povedal, aby zvlášte pri mladších zločincoch uvedená bola do svojej slávy palica. Čo Simonyi Semadam v tej komissii povedal, o tom kresťanská ľudová strana nemá známosti, ani ho k tomu nespĺnomocnila. Trestanie palicou alebo prutom predchádza ostatne aj v starom zákone: Keď uderíš syna tvojho, nezabil si ho a spasil si dušu jeho. Toto si Milan Hodža vyhladať môže vo svätom písme, jestli ho kedy videl. To by ale ostatne tiež mal vedieť, že vo všetkých kultúrnych štátoch, ako je Nemecko, Belgicko a iné, idu zavádzať telesné tresty. Prečo sa práve Hodža tej palice bojí?

Milan Hodža ako prorok.

V poslednom čísle «Týždenníka» prorokuje Milan Hodža, že kresťanská ľudová strana ide jej firmu premeniť, robí vraj tak ako židia. Nuž ktože sa viacej so židmi objíma, ako práve Milan Hodža? Či nechodí s nimi po socialdemokratických shromaždeniach? Aj proctvu sa len od Weltnera, Bokányiho a iných Jakubov naučil.

Z CUDZOZEMSKA.

VI. valné shromaždenie katolíkov Rakúska.

Vo Viedni vydržovali katolíci Rakúska cez tri dni VI. valné shromaždenie v najväčších rozmeroch. Prítomné bolo tam 6000 katolíkov len v prvom zasadnutí shromaždenia. — Podrobnú zprávu o shromaždení donesieme v budúcom čísle.

K našemu vyobrazeniu.

Okapi sa menuje to zviera. aké nám obraz terajšieho čísla predstavuje. Toto zviera poslal ľudia ešte nikde ani nevideli, ani nenašli. Prítomne ho vynalezli v Afrike, v kraji Albert-Nyanza a Albert-Jazeru. Zviera, ktoré nám obraz predstavuje, je ešte mladé, má sotva šesť týždňov, patrí ku rodu žirafy a je tejto podobné.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

B E S E D N I C A.

Križne manželstvo.

— Počul som Michale, že si chceš vziať Julku Bukveje. Je to pravda?

— Pravda, pán farár.

— No, teraz ti nič nepoviem, ale o týždeň sa ťa zase to isté opýtam. Dobre si to teda rozmysli. Žehnaj ťa Boh.

Toto povedal pán farár jednúc Michalovi Lovčík, keď sa s ním na ulici stretol. O tom dávno hovorili v Rástočnom, že si Michal luteránku chce vziať za ženu, čomu podobného sa ešte nikdy v dedine nestalo. Len že Michal opovrhnuť starodávnu dobrú obyčaj a zaľúbil sa nie tak do luteránky, ako do jej peňazí. Ľudia už aj to vedeli, že Ondrej Bukva dvetisíc korún dá tomu, kto si jeho Julku vezme. Ale ľudia aj to hovorili, že sa nepresilil, keď len toľko slúbil, lebo veru nebude ruvačka pre Julku. Nebola tam, kde krásu rozdávali, pritom bola aj zlostná, tak že pre hoc čo sa napaprčila. No, pre ňu neboli by sa rvali ani luteránski mládenci, aj tí by boli povedali jej pyšnému otcovi: dajte nám peniaze a dievku si nechajte na semä.

Keď to Michalova matka počula, že čo chce vykonať, div do studne neskočila od ľaku a od haňby. Potom prosila syna, aby to nerobil, lebo že nenie požehnanie nad takým miešaným manželstvom. Ale Michal napomínania svojej matky pustil jedným uchom dnu a druhým von. On neodstúpi od tých dvochtisíc korún, ktoré od svokra dostane. Len slová pána farára ho trochu znepokojovaly. Ale aj tie si vybil z hlavy.

— Že vraj abych rozmýšľal? Čo budem rozmyšľať? Neodstúpim od Julky, čo by ma kto prosil a čo by sa mi hoc ako vyhrážali s peklom. Aj mamka sa uspokojí, keď uvidia toľko peňazí.

Pominul týždeň a pán farár znovu sa pýtal Michala:

— No, premyslel si si Miško? Ozaj si vezmeš tú luteránku?

— Vezmem. Čo by si ju nevezal?! — odpovedal Miško.

— No, dám ti ešte jeden týždeň času, ale dobre si rozmysli.

Mohol Michalovi aj sám biskup vyprávať a ho napomínať, on neodstúpi.

Na druhú nedeľu poslal pytača k Bukvovi. To mu odkázali, aby čakal za týždeň, že si to za ten čas premyslia.

Nastala hádka medzi Bukvom a jeho manželkou.

Okapi.

Žena bola horlivá luteránka, ktorá ani len pociť nechcela o tom, aby sa jej dievka za katolíka vydala.

— Radšej nech ju vezme Peter Odzemok, ako ten prekliaty katolík, — vravela Bukvová.

Treba vedieť, že Peter Odzemok chodil po zobraaní.

Ondrej Bukva nedal sa tak ľahko jeho žene. Dupnul nohou, zaškrípala zubami, pozdvihol dohora päšť a kričal:

— Tak sa stane, ako ja chcem. Buď rada, že ju pýta taký poriadny mládenec, ako je Michal. Nenie zo-brák, ani pijan ani darebák. Že je katolík? Kto môže za to? Keď sa ti nepáči, najdi jej luterána. Už jej mi-nulo dvadsaťosem rokov a ešte nikto nedral prah pre ňu. Teda čuša a neruč!

— A jak ju nahovorí muž, aby aj ona bola kato-ličkou? — lkala žena.

— Sprosté reči. Naopak. Budeme na tom, aby sa Michal na našu vieru obrátil.

Nato uspokojila sa rozhorčená žena.

O týždeň dozvedel sa Michal, že dostane Julku.

Michal vyskočil od radosti, lebo už v ruke cítil tých dvetisíc korún.

V jednu nedeľu potom išiel i s Julkou na faru. Bol trochu neskokojný, že mu bude pán farár výčitky robiť, ale veru duchovný otec to neurobil, lež celkom priateľsky sa ho pýtal:

— Ozaj miluješ túto Julku, synu môj?

S Michalom myklo. Nato nebol prichystaný. Keby bol na svedomie počúval, bol by povedal, že nie, že ju neľúbi, ale len jej peniaze. Nuž ale mocnejší bol zlý duch, ako svedomie. Toho poslúchol.

— Áno, milujem ju, — odpovedal Michal.

— Pozri mi do očí a povedz to ešte raz, — ho voril pán farár.

Na tieto slová Michal zbladol, ale na to napadla ho pýcha a spor, tak že hovoril mrzute:

— Ale, prosím pán farár, čo sa ma toľko vypy-tujete? To môžete vedieť, že keby som ju neľúbil, tak by som si ju nevzal za ženu!

— Nepretvaruj sa Michale, — odpovedal na to pán farár. — Vari len nechceš oklamať Pána Boha? No a ty Julka, rada máš Michala? — pýtal sa ďalej pán farár.

— Áno, — odpovedala Julka, lebo vskutku rada mala Michala už aj preto, lebo ju oslobodil od haňby. Nezostane starou dievkou.

— A pomysleli ste si, deti moje, že ste nenie je-dnej viery? Pomysleli ste si, že takéto voľačo ešte ne-stalo sa v našej dedine? Ako že to bude s vami, jedon ctí Pannu Mariu, druhý nie. Muž pôjde do katolíckeho kostola, manželka do luteránskeho. Muž zasväťí sviatky a žena nie. Muž má pôsty zachovávať a žena nie. Muž verí vo svätých a žena nie. A koľko je takýchto roz-dielov v týchto dvoch vierach? A čo bude s deťmi? Veď napred musíte určiť, že v akom náboženstve budete ich vychovávať? Nuž teda, ktorý prepustí svoju čiastku dru-hému?

— Ja nie, — odpovedal Michal, — lebo milujem moju vieru a potom ani neobstál bych doma od mojej mamky.

— Ani ja nepopustím svoje, — riekla Julka, — lebo by mi to ani moji rodičia nedovolili.

— Vidíte, dľa zákona chlapi otcovi, dievčatá ale matke patria, — pokračoval pán farár. — Ako to bude vyzerat s týmito deťmi, keď vyrastú v rozdielnej viere? Jedno to bude veriť, druhé iné? Budú sa prekárať, posmievať a vadiť. Bude že to za život!

(Dokončenie nasleduje.)

Jubiläum svätej Alžbety!

V sobotu, dňa 16. novembra popoludní hlahol zvo-nov oznámil v Prešporoku začiatok jubilárnych slávností, ktoré sriadili z príležitosti 700. výročitého dňa narode-nia svätej Alžbety uhorskej. Mesto Prešporok z tejto ra-dostnej príležitosti ozdobené bolo po celý čas slávnosti zástavami a obyvateľstvo prastareho korunovačného me-sta aj osobytne okrášlilo a osvetlilo svoje domy. Na viac miestach postavené byly triumfné brány. Popoludní o pol štvrdej hodine zahučaly zvony a obecenstvo vo valnom počte pospiechalo do korunovačného chrámu. Tu pri bráne čakalo duchovenstvo príchod arcikňažny Izabelly a jej rodiny. Arcikňažna Izabella so svojou fa-miliou a sprievodom vo svätyni zaujala miesto. O 4-tej hodine hlahol zvonov oznámil príchod biskupa Medarda Kohla, ktorého uvítalo assistujúce kňazstvo. V chráme nato zavznela pieseň «Veni Sancte». Biskup vyšiel na kazateľnicu a vzletnými slovami nastínil významnosť slávnosti a prosil veriacich, aby aj duševne hodne zasvätili pamiatku svätej Alžbety. Potom byly litánie pod vyložením prevelebnej Sviatosti Oltárnej.

Večer o pol 7. hodine predniesli oratorium Franca Lista. Do chrámu len so vstupenkami bolo možno vstúť. Obecenstvo všetky miesta v chráme zaujalo a s hlbokou vrúcnosťou počúvalo toto výtečné dielo hudobného umenia.

Jubilárne slávnosti trvaly v Prešporoku tri dni. Jeho veličenstvo zastupoval arciknieža Fridrich, ktorý v pon-delok pred poludním prišiel do Prešporoku. Na slávnosti bralo účasť veľa členov kráľovskej rodiny, ďalej početní cirkevní a svetskí hodnostári a veľa hostov i z cudzo-zemska.

V nedeľu už ráno o 6. hodine bola v utešone ozdo-benom korunovačnom chráme sv. omša; o 8. hodine bola omša pre školské deti s kázňou. O pol 10. hodine potom prešporský prépošt Franc Komlóssy mal slávno-stnú kázeň; zatým bola veľká sv. omša, ktorú slúžil rožňavský biskup Balás. Biskupa pri vchádzaní do ko-stola uvítali piesňou «Ecce sacerdos magnus». Po omši predpoludním o 11. hodine obecenstvo tiahlo pred prä-positúru, kde na dvore postavená je utešená socha sv. Alžbety. O štvrt na 12. hodinu postály pred präpositúrou dvorné hyntovy. Arcikňažna Izabella so svojimi

dcérami a sprievodom prišla na odhalenie sochy. Biskup Balás požehnal sochu, ktorú potom ovenčili.

Popoludní o 4. hodine bola kázeň, po ktorej nasledovali litánie.

V pondelok dňa 18. novembra o 6. hodine ráno začaly sa sv. omše v korunovačnom chráme, slávnostnú sv. omšu o 9. hodine slúžil rábsky biskup Mikuláš Széchenyi. O 11. hodine dorazil na prešporskú stanicu v osobitnom vlaku s veľkým sprievodom arciknieža Fridrich, ako zástupiteľ jeho veličenstva kráľa ku slávnostiam. Nasledovala potom poklona rozličných deputácií v paláci arcikniežaťa Fridricha. Popoludní malý kongress dobrodejné spolky sv. Alžbety pod predsedníctvom arcikňažny Izabelly. V korunovačnom chráme bola kázeň a litánie.

Výboru jubilárnych slávností sv. Alžbety poslali telegrafické pozdravenia: Sbor rakúskych biskupov katolíckych, VI. valné zhromaždenie katolíkov Rakúska.

CHÝRNIK.

Vianoce kráľa. Jeho veličenstvo kráľ tohoročné vianočné sviatky nebude sláviť — ako už od desať rokov — vo Walsee u famílie arcikniežaťa Franca Salvátora, lež v Schönbrunne. Následkom tohoto arcikniežacia rodina už dňa 15. decembra presfahuje sa celkom do Viedne.

Gymnásium v Skalici. U ministra výučby grófa Alberta Apponyiho bola nedávno jedna deputácia, ktorú viedol krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany Ján Černoch. Deputácia prosila ministra, aby skalické nižšie gymnásium rozvinuté bolo na osem triedové. Minister výučby gróf Albert Apponyi veľmi vďačne prijal deputáciu a odpovedal, že do tohoročného rozpočtu nové summy vziať už nemôže, ale bude na tom, aby sa na budúci rok žiadosť Skaličanov splnila.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie navštívil dňa 13. novembra baróna Schel v Nagyide. Z tadiaľ dňa 14. novembra prešiel do Zsadány, kde posvätil nový kostol. Dňa 18. novembra sobášil v Budapešti knieža Ludvika Windisch-Graetz, veľkostatkára zo Sárospataku, s grofkou Mariou Széchenyi a ešte v ten deň navrátil sa domov, aby dňa 19. novembra pontifikoval pri jubilárnej slávnosti 700-ročnej pamiatky narodenia sv. Alžbety uhorskej, sidelného chrámu košického. Pri tejto príležitosti držal slávnostnú kázeň tunajší farár, praelát kanonik Ondrej Kozora. Na pamiatku sv. Imricha a svätej Alžbety držal osvietený pán biskup slávnostnú reč v katolíckom kruhu košickom dňa 16. novembra. Na na-

riadenie osvieteného pána biskupa jubilárne slávnosti ku cti týchto dvoch svätých odbavovali sa po celom biskupstve. — Vo Felső-Tökés od dňa 10. do 17. novembra vydržovali sväté missie veleb. páni Barnabás Tost, biskupský obradník a Jozef Téglási, farár z Hámor. — Eugen Fischer-Colbrie, mladší brat osvieteného pána biskupa a tajomník biskupského hospodárstva, dňa 10. novembra zasnúbil si slečnu Margaretu Hornyay, dcéru Edmunda Hornyay, sudcu kráľovskej košickej tabule.

Krvavá vzbura v Černovej. Vyšetrujúci sudca ružomerskej súdnej stolice Béla Dluhovics do dňa 9. novembra vypočul všetkých osemnásť osôb, ktoré sú pre krvavú vzburu v Černovej vo vyšetrovacom väzení. Zo svedčenia svedkov ustáľiť možno, že vzbura bola dľa plánu prihotovená. Jedna obžalovaná, manželka Juraja Fullu, ktorá je Hlinkovi sestrou, sice všetko tají, ale viac svedkov rozhodne svedčí, že v nedeľu ráno, keď sa koč s kňazmi približoval ku Černovej, bežala po ulici a kričala: «Pripravujte sa, lebo už idu». A keď sa dostala pred žandárov, kričala na ľud: «Nebojte sa, nesmú strieľať!» Matúš Fulla vyznal, že vzal z kostola dve zástavy a že na stenu kostola chcel vylepiť papier, na ktorom chcel vyzvať ľud, aby nedovolil vysvätiť kostol, žandári ho ale v tom prekazili. Matúš Benčo Kaljár a Ondrej Sličan svedčia, že celú vzburu zapríčinili ženské. Štefan Kruja hovorí, že je nevinný, ačkoľvek dokázané je, že aj on bol medzi tými, ktorí administrátora Fischera chytili za šaty, aby ho stiahli z koča. Ondrejova Demkova priznáva sa, že mala účasť v olúpaní kostola, Štefanova Hančukova tiež len k tomuto sa priznáva. Jej manžel 3000 korún kaucie nabídnul, keď jeho manželku pustia na slobodu. Ján Lačko vyniesol z kostola sviatniky, v čom mu pomáhali: Matúš Fulla, Jozef Bačko a Juraj Frolo. Vypočutí svedkovia o Bélovi Bačkovi hovoria, že celý deň rečnil proti kňazom a hovoril, aby ich zabili. «Žandárov sa nebojím, — hovoril — veď aj ja mám zbraň!» O Jozefovi Sličanovi, Jozefovi Hlačuvovi, Ondrejovej Demkovej, Marii Sličan a Jánovi Javorkovi počas vyšetrovania vysvitlo, že oni mali účasť len v pripravení vzbury, ale pri krveprelievaní prítomní neboli. Zo svedčenia hlavného slúžneho zoltána Pereszlyenyho, učiteľov Vendelína Tholdta a Jozefa Klimku, administrátora a žandárskeho strážmajstra Jána Samuela bezpochybne dokázané je, že ku vzbure niekto podnecoval ľud, vypočutí obžalovaní ale všetci taja meno patričného poburovateľa.

Srútily sa domy. Úžasné nešťastie udalo sa dňa 12. novembra v mestách Nagyvárad a Marosvásárhely. V Nagyvárade srútil sa jeden dom pod stavbou a zasypal všetkých robotníkov. Z pod rumov vytiahli 11 mrtvol a viac smrteľne ranených ľudí. V Marosvásárhely zase srútila sa dlážka na druhom poschodí jedného domu, ktorý práve dostavovali. Srúťvisie sa hrady prelomily dlážku na prvom poschodí a v miestnosťach na prízemí pracujúcich štyroch robotníkov ťažšie-lahšie ranily. — V Nagyvárade v Kossuthovej ulici Árminovi Breiderovi stavali dvapochodový dom. Stavbu viedol

diplomovaný merník Róbert Szász. Dom bol vystavený a už len z vnútra a z vonku ho vakovali. Ráno, v den katastrofy šlo do roboty asi 100 robotníkov, ktorí pred daždom ušli do vnútra budovy. Odrazu nastal obrovský praskot a vnútorná časť budovy sa srútila. Aj prúčelná stena sa začala otriasať, načo celý múr svalili. Zpomedi rumov popoludní deväť mrtvol vytiahli. Ranených zaviezli do nemocnice, kde z nich popoludní dvaja zomreli. Pod rumami zostalo ešte viac mrtvol, ktoré nebolo možno v ten deň vytiahnuť, lebo rummy len po kuse mohli odstraňovať. Večer ochranné práce konali pri svetle fakiel. Mrtvoly vojaci na nosidlách zanesli do umrlejšej komory emitera, zkadial ich aj pochovali. Paliera Jána Kostina polícia zatkla. Pri vypočutí povedal, že on za nešťastie nenie zodpovedný, lebo že všetko robil na rozkaz svojich gazdov. Paliera predbežne pustili na slobodu. — V Marosvásárhelyi na hlavnom námestí dostavovali dvojposchodný dom Vilhelma Tigenbauma. Dňa 12. novembra ráno o 8. hodine sa odrazu prerútila dlážka na druhom poschodí. Hrady preválily aj dlážku na prvom poschodí a na prízemí pracujúcich štyroch robotníkov viac-menej ranily. Nešťastných robotníkov zaviezli do nemocnice. Ich stav nenie povážlivý. Policajné vyšetovanie dokázalo, že poschodia oddeľujúce betonové dlážky a železné trámy boli také slabé a tenké, že nemohly udržať farchu. Stavbu kontroloval merník Béla Keleti. — Majitelia a stavitelia domov sú židia. Nech len domy čím menej koštujú, o životy kresťanských robotníkov im neide.

Chýry zo Spiša. V Novej Vsi dňa 30. októbra stodola katolíckeho farára zhorela. — Veriaci richvaldskej farnosti 7 korún 86 halierov složily v kostole pre pohorelcov v Jakubjanoch. — Mesto Nová Ves má 13 tisíc jutár lesa. — Na ceste, ktorá z Gölniczbánya do Zakárfalu vedie, našli zavraždeného jedného talianskeho robotníka; na hlave mal viac rán. — V Malom Slavkove dňa 4. novembra večer dve plné stodoly zhorely. — Do Starej Vsi prišiel nový zverolekár menom Franc Mohl, ktorý je katolíkom. Doteraz vše len židia boli. — V Spišskej Belej dňa 2. novembra bola voľba mestských úradníkov, jednohlasne znovu vyvolili starých. — Kolujú chýry, že 67. peší pluk na jar do Viedne bude preložený a na jeho miesto že príde 5. pluk z Jágru. — V obci Szepesjánosfalu dňa 2. novembra jedna plná stodola a dve gazdovské staviská zhorely. — V Richvalde hodným spôsobom slávila dňa 5. novembra rímsko-katolícka škola 900-ročné jubileum narodenia sv. Imricha. Škola uhorská ozdobená bola národnou zástavou. Chlapci každodennej a opakujúcej školy ku svätým sviatosťam pristúpili. Po sv. omši mali kázeň o živote sv. Imricha a o nasledovaní jeho čnosti. Zatým bola v škole z reči a zo spevu pozostávajúca slávnosť. Deti celý deň neišly do školy. — Pohorelcom obce Kojso pri meste Gölniczbánya daroval gróf Albin Csáky 200 kusov dreva a tiež toľko im dal za pol ceny. Týmže pohorelcom dal Eduard Okolicsányi Zsedényi, ablegát okresu gölnického 400 korún.

Posviacka. V E. Hute (šarišská stolica) Jozef Fogarassy, okresný dekan a farár z Magyarraszlavicza, posvätil tu minulé dni renovovaný kostol a novú školu. Kostol je opravený a nová škola je vystavená z obetí do Ameriky vystahovaných krajanov. Tento príklad nech slúži k povzbudeniu všetkým a keď ich Boh v cudzom svete požehná, nech nezabúdajú na svoje rodisko. predovšetkým na kostol a školy svojej obce.

Návrat vystahovalcov. Z pomedi parníkov loďnej spoločnosti «Cunard-Line» parolod «Ultonia» v sobotu dňa 2. novembra pohla sa z New-Yorku do Fiume. Na lodi 520 uhorských vystahovalcov navrátilo sa do svojej vlasti. Parolod «Slavonia» na svojej ceste z New-Yorku do Fiume minulé dni pohla sa z Gibraltáru do Neapolu. Na «Slavonii» asi 400 uhorských vystahovalcov vracia sa späť domov.

Oheň. V obci Girált (šarišská stol.) zúril veľký požiar, ktorý narobil škody vo výške 170.661 korún. Podžupan prosí preto verejnou cestou dobrodincev o láskavú podporu pre vyhorelcov.

Tá pijatika! Fabričný robotník Ján Király na Széchényiho osade minulé dni šiel na svoj byt v Gergely ulici pod č. 30. Svoju manželku nenašiel doma. Za čas ju hľadal, ale ju nenašiel. Király vtedy chcel zaopatriť domácnosť. Keď chcel zo studne vody načerpať, s nastrašením zbadal, že jeho manželka leží v studni mrtvá. Hneď to oznámil policii, ktorá utopenú ženskú dala vytiahnuť. Pri vyšetovaní ustálili, že Királyova žena, ktorá si veľmi rada potiahla, sa opila a v opilom stave spadla do studne, kde sa utopila.

Keď sa drevorubači povadia. V Budapešti v Zichyho-ulici pred domom č. 17. nádenníci Štefan Vass a Alexander Marič rúbali drevo. Medzitým sa povadili a Vass tak ovalil Mariča sekerou po hlave, že tento bol nebezpečne ranený. Mariča dobrovoľní ochrancí zaviezli do Margitinej nemocnice.

HOSPODÁRSTVO.

Výkaz ministra orby o účinkovaní mliekárne roku 1906.

«Pomôž si človeče, aj Boh ti pomôže», bolo a je našim heslom, keď o postavení Iudu pojednávame. Remeslo naše nenie to, čo socialdemokratov a národniarov: nepokoje robiť, Iud balamútiť a búriť ho proti majetným triedam, lež my Iud poučame a chceme mu dať to presvedčenie, že prostriedky svojho blahobytu vo svojich vlastných rukách drží.

Áno, «ako robíš, tak sa ti vodí», je taká pravda, ktorú skutočnosť dokazuje. My teda to chceme, aby Iud

slovenský naučil sa rozumne hospodáriť, dôrobky svoje zceňiť, výrobok svoj šanovať, aby sa či v hospodárskom, či spoločenskom a či politickom ohľade združil a to v duchu kresťanskom. Ruka v ruke a v bratskej láske musí ľud náš žiť, jedon druhého hájiť, napomáhať a milovať, lebo len tak zodpovie svojmu povolaniu a len tak si poistí budúcnosť.

K obrane a k dobrobytu ľudu nikdy sme nezameškali napomínať našich krajanov, aby zakladali spolky. Kde si povšimli naše slová, tam istotne ľud žije medzi priaznivejšími pomerami, ako tam, kde ešte vždy leňoší, čaká pečené holuby a je otrokom lúpežníckych úžerníkov. Takýto ľud marne čaká pomoc od socialdemokratov a od národnárov, lebo tak istotne zahynie.

Keď sme písali o spolkoch pomocných, vyslovili sme sa, jak prospešné sú pre ľud mliekárne. Aby sme tvrdenie naše odôvodnili, uverejníme tu dakoľko štatistických dát z výkazu uhorsko-kraľovského ministra orby.

Predovšetkým vysloviť musíme, že nestojíme v tomto ohľade chýrne, bo bohužiaľ sú stolice, kde mliekárne len snád z chýru poznajú, takto v oravskej, v liptovskej, v spišskej, v šarišskej, v zemplínskej, v gemerskej ani len jednej mliekárne nebolo do roku 1907. Aká je to bieda, že nenie mužov, ktorí by sa za náš chudobný ľud obetovali. Národnarstvo, áno, to mu núkajú, ale že by ich vyhlásené ľudomilstvo na poli sociálnom dokázali, ku tomu nie sú schopní. Potom nemá ubiedený ľud beďakať a prehnúť do Ameriky? Nemá byť socialdemokratom a «Delme sa!» národniarom?

Pohliadnime-li na ostatné horno-uhorské stolice, ani v tých nenajdeme veľa potešiteľného. V bohatej prešporskej stolici boli roku 1906. dve, v nitrianskej stolici tri, v tekovskej stolici osem, v hontianskej stolici päť, v novohradskej stolici šesť, v trenčianskej stolici osem, v turčianskej stolici dve a vo zvolenskej stolici pätnásť mliekárni. Veru, žiaľbohu, nemáme sa s čím chváliť.

Najlepšie pochopily dobročinnosť mliekárni zadunajské stolice. V baraňanskej stolici bolo ich 93. Bez mála v každej väčšej obci. V malej a rábskej stolici bolo ich 10. V mošonskej stolici bolo ich 22, v šopronskej stolici 37, v toľňanskej stolici 49, v železnej stolici 68, vo vesprímskej stolici 28, v zalanskej stolici 59.

Po tomto obznámme sa s chosňom mliekárni. Aj tu nech čísla vyprávajú.

V aradskej stolici, kde bolo 11 mliekárni s 1062 údami, výnos 128.561 korún obnášal. Mliekárne odobraly 1,112.869 litrov mlieka a vypracovaly 34.141 kilov masla.

V báčbodrogskej stolici 41 mliekárni utrhlo 637.064 korún, mlieka odobraly 5,376.822 litrov a vypracovaly 139,214 kilov masla.

V baraňanskej stolici bolo 8960 údov; dostalo sa 1,346.469 korún (náramná summa!); mlieka doviezli do mliekárne 12,225.958 litrov a masla vypracovali 462.116 kilov. (Taký by mal byť ľud v každej stolici.)

V rábskej stolici 10 mliekárni vypracovalo 43.645

kilov masla; mlieka odobrali 1,179.534 litrov a 817 údov delilo sa so 114.541 korunami.

V mošonskej stolici 22 mliekárni malo 2245 účastinárov, títo odviezli 3,951.660 litrov mlieka; vypracovalo sa 111.222 kilov masla a výnosu bolo 466.353 korún.

V železnej stolici 68 mliekárni malo 4298 účastinárov; títo odviezli 7,372.757 litrov mlieka, z toho vypracovalo sa 292.044 kilov masla a utrhlo sa 722.452 korún.

(Dokončenie nasleduje.)

DOPISY.

Sóskút.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kresťane».

S veľkou radosťou beriem pero do ruky, keď idem na vedomie dať našim milým rodákom, ako sa v našej obci katolícky ľud z dlhého spánku prebúdzal. Všetko sa mi tak zdá, že sa nám podarí liberálov celkom vykoreniť a kresťansko-katolícky život vzbudiť v našej čisto-katolíckej obci. Dokazuje to aj nasledujúca udalosť: Veľazaslúžený náš pán farár Karol Kálmán dňa 13-ho októbra napomenul v kázni našich mládencov, čo museli nastúpiť vojenskú službu, aby sa od svojich milých rodičov pekne odobrali a dňa 16. októbra aby všetci prišli ku svätej spovedi a ku svätému prijímaniu. Naši mládenci to aj všetci ochotne urobili a bolo veľa radosťi v celej obci a nadovšetko tešil sa tomu náš pán farár, keď všetci rekrúti prišli do fary, odobrali sa od pána farára ako od svojho otca a poďakovali sa mu za jeho otcovské naučenie a napomenutie.

Aj to musím sdeliť, že od toho času, ako sme si v našej obci založili spoločný potravný sklep a kresťansko-sociálny robotnícky spolok, aj naši mládenci začal múdrejšie zmýšľať a nekradnú tak, ako tí v jednej dedine v ostrihomskej stolici. Tam totiž jeden židovský krčmár vábil ku sebe mládencov a aby uňho za dlhý čas ostali a pili čítal im knihu o chýrnom beťarovi Rinaldo Rinaldini. Mládenci sa poshovárili a kým žid v šenku z jeho knihy čítal, druhí mládenci sa mu vlámali do sklepu, ukradli kopolu korún, knihu, v ktorej boli dlhy mládencov popísané, pokračovanie ale knihy o beťarovi Rinaldo Rinaldini mu tam nechali.

Dvaja židáci u nás sklepy už na čisto zatvorili. Ešte máme troch, aj títo by to isté onedlho urobili, keby sme mali pevnejších vodcov.

To mi tiež treba spomenúť, že slávna Kapitula

stolnobelehradská nám kresťansko-sociálnym robotníkom za veľmi ľavú cenu zeme do árendy dáva. Toto, rozumie sa, veľkú radosť spôsobilo medzi našim kresťanským robotníctvom. Ako poslednú udalosť musím podotknúť, že sme dňa 27. októbra mali veľmi pekné zhromaždenie kresťanských sociálnych robotníkov. Hlavným rečníkom bol pán Andor Szalánczi, ktorý v peknej reči vykladal nám stav robotníkov, aký panuje v celej krajine a ako veľkej biede robotníctva odpomôcť sa dá len na základe kresťanskom, cestou kresťanského socializmu.

Bratia katolíci! už poznáme kresťanskú ľudovú stranu, ktorá vyše 10 rokov bojuje neohrozene za národ kresťanský, kroz liberálov utlačený a tríznený, už uderila 12 hodina, aby sme slúchali a nasledovali múdre slová našich vodcov spravodlivých. Nasledujme zástavu tejto strany, na ktorej napísané stojí: právo, spravodlivosť a láska. Pod touto zástavou majú miesto kráľ, boháč, roľník, remeselník, nádeník, vysokoučený a jednoduchý dedičan. Kto do konca vytrvá, ten zvíťazí. Obnovme všetko v Kristu Pánu. Naše novinky «Kreštana» podávajme z ruky do ruky. Slovo postavme proti slovu a písmo proti písmu. Nech žije kresťanská ľudová strana! Nech žije kresťanský socializmus! *Katolík.*

***

Jakubjany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kreštane».

Láskavi čitatelia «Kreštana»-a! Hrozným nešťastím navštívil Boh mojich farníkov. Dňa 20. októbra Jakubjany (spišská stolica) zhorely. Túto katastrofu len ten si zná predstaviť, kto ju, alebo jej následky vlastnými očami videl. Zhorelo okolo 200 domov so všetkými gazdovskými budovami. Najhoršie bolo to, že sa to stalo na konci októbra, teda pred samou zimou, keď všetka potrava je už pozvázaná. Zima je už tu a nenie čo dávať statku. Premnohým nešťastníkom nič nezostalo, iba ten pozemok, na ktorom stál dom a to, čo na sebe mali. Veľká bieda panuje teraz u nás. Mnohí nemajú čo do úst položiť, nemajú s čím svoje plačúce, chleba pýtajúce deti nasýtiť, nemajú sa s čím zaodievať, nemajú kde svoje utrápené, prestrašené kosti ku odpočinku položiť.

Kto nemá kamenné srdce, nech sa smiluje nad týmito úbohými a nešťastnými svojimi spolubratmi. Kto má viac, ten nech viac udeluje, kto má ale menej, ten nech menej uodelí, ale každý podľa svojej možnosti. Všetko čo tým úbohým a v hroznej biede postaveným nešťastníkom dáme, v očiach Božích bude nám to naznačené, ako by sme to samému Pánu Bohu dali. Ku vám sa obraciam, ktorých sa ruka Pánova tak hrozne nedotkla, smilujte sa nad dami! Nemeškajte nám pomáhať s milodarmi! Každý, i ten najmenší milodar pomôže nám v našej biede.

Milodary prosím posielajte na adresu: «Farský úrad» Jakubján (Szepesjakabfalu). *Ján Bungánics, farár.*

Spisy redakcii zaslané.

Naše Noviny. Kresťansko-sociálny politický časopis. Vychádza každú druhú sobotu na šesť stranách. Zodpovedný redaktor Arnold Bobok. Vydavateľ Baňsko-Bystrický kresť. robotnícky spolok. Predplatná cena na celý rok 2 koruny 80 hal., na pol roka 2 kor. 40 hal., na štvrt roka 70 halierov. Jednotlivé číslo v mieste 8 hal. Na vidieku 10 hal. Predplatky zaslať treba na túto adresu: «Naše Noviny», Besztercebánya (Zólyomm.) Wesselényi-u.

Odkazy redakcie.

P. Alfons. Všetko sme dostali. Ďakujeme. V budúcom čísle uverejníme.

P. F. K. Nehnevajte sa, že sme teraz všetko nepotreбили. Čo vystalo príde.

Pozorovateľ. Orava. Druhý raz lepší pozor dajte, aby ste zase nenapísali tolko hlúposti v tých skaličkových novinách, ako v poslednom čísle. Alebo snád u vás ešte aj v novembri rastú po horách bláznivé huby?

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 20. novembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica:* tiská K 23·80—25·40, stolnobelehradská K 24·10—25·05, peštianska K 23·95—25·10, banátska K 24·00—24·80. — *Raž:* prvotriedna K 22·50—22·75, druhotriedna K 22·30 do 22·45. — *Jačmeň:* prvotriedny K 15·90—16·10, druhotriedny K 15·70—15·90. — *Ovos:* prvotriedny K 16·50—16·80, druhotriedny K 16·00—16·30. — *Proso:* K ———. — *Kukurica:* Kor. 14·70—14·90. — *Repica:* K 34·50—36·00.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	19·00	18·80	18·60	18·30	18·00	17·60	17·20
				č.	7	7½	8
				K	16·40	14·90	10·50

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 7·00, hrubé K 7·20.

Ďatelinové semä: čistené K 156·00—166·00, lucerna čistená K 150·00—155·00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·20—4·30, žlté K 4·80—5·00 za 100 kilov.

Strova: Fazuľa veľká biela K 18·00—19·00, miešaná strakavá K 14·00—15·00. — **Hrach:** nelúpaný K ———, lúpaný K ———. — **Šošovica:** čistená K 50·00—75·00. — **Konopné semä:** K 26·00—27·50. — **Mak:** K 85·00—86·00. — **Rasca (kmin):** Kor. 102·00———. Všetko po 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K ———, srbské (95—100 kusové) K 15·50—15·75.

Lekvár: srbský K 16'50—16'75, slavovský K — do — za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 38'00, fiumánsky White-Star (***) K 32'00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 76'50 do 77'00, kockový K 78'50—79'00, žltý K 76'50—77'00 za 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 150'00—151'00, vidiecka K 000'00—000'00.

Slanina: mestská 4-kusová K 122'00—123'00, 3-kusová K 123'00—124'00. vidiecka K — za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 163'00 do 164'00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 52 50—53'00.

Vajcia: prima uhorské K 95—98, podlejšie K 82 do 86 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2'50—2'70, k vareniu K 1'30—1'50, syr 14—20 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1'25—1'35 kilogr.; kurence k smaženiu K 1'30—1'50, kurence k pečeniu K 2'00—2'80, sliepky na polievku K 2.70—3'00 za jeden pár.

Najmilostivejšia pani,

viete Vy, prečo pri nakúpení
prídavku z rožte delne mene
»Kathreiner« máme spomínať!

Lebo ináč sa ošialíme a
iný napodobňujúci balík
nám dajú, ktorá všetky
významnosti »Kathreiner-
ovej« ohlušuje!

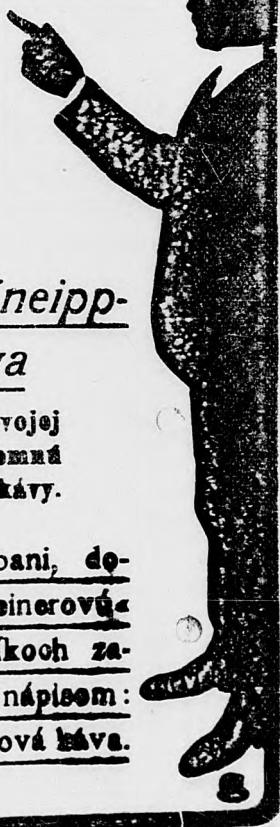
Lebo len

Kathreinerova Kneipp-

Malátová káva

dodáva následkom svojej
zvláštnej výroby priemnú
vôňu a chuť bôbkovej kávy.

Dohliadajte, milostivá pani, do-
konále, aby ste »Kathreinerovú«
len v originálnych balíkoch za-
pakovanú dostala s nápisom:
Kathreiner Kneipp-Malátová káva.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok ... .. 4 koruny

na pol roka ... .. 2 koruny

na štvrt roka ... .. 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Čerstvú hlavu!

zdravé sny, pevne nervy, svaly a žily
máme odkedy známe občerstvujúceho a
liečivého vplyvu Fellerov El-aliud. —
Objednajme ho u V. Eugena Feller.
Stubica, Kostolná-úlica 18. (stolica.
Záhreb.)

Marian.

Ježišek 1907!

V New-Yorku a v Londíne nešialali ani euró-
pejskú suchu zem a preto jedna na strieborné
náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že
svoj tovar len za cenu roboty toho predá.
Ja som splnomocnený. splnomocnenstvo toto
plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 90 krajciarov
nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingou.
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlíčky,
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra jedacie ližice,
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táce.
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 kus fajnové cukrové sítko,

42 kusov spolu len 6 zl. 90 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a vul len 6 zl. 90 kr. v najlavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s útra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ia garantirujem. Svedectvom tomu, že tento oznam **není klamstvo** zavazujem sa bar komu, komu sa naradie nepai penaze spatku dat. Nech nikto nezameška túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbo a iným darom je, ďalej do každej lepšej domácnosti priliz je síra, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA
amerického patentirovaného striebra závod
WIEN, II., Rembrandtstrasse 19R. Telefon 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v posiani. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výfah s tisíce uznáucích listov:

S prvou zasielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr.

Koležvár barón Bánly jeho exel.

Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrelšie odporúčala mne Vaš stolový nábytok, prečo esadim Vas, rácte i mne dvojo takýchto nábytkor po 6 zl. 50 kr. poslať.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg.

Zasielku som obdrál, veľmi som spokojný a budem to aj drulsým odporúčať.

Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szinná.

S dôrobom sme veľmi spokojní a prosíme o novú zasielku. Predstavená ústavu Mariánskeho. Bud. pest, IX., Soroksárska-úlica 38.

